فروش ماهی «زبرا» در محفظه‌های کوچک، مصداق عینی حیوان آزاری است

رسم ماهی‌کشی

مریم خباز

جامعه

این بار حرف اسکار، فلاور، تایگر، اوراتوس، سیچلاید، گرین‌فیش، پرت فیش یا پنگوسی و آنجل و نایف و آروانا و جوئل فیش یا گرین تیلور نیست. این بار حرف از یك ماهی خیلی ریزِ راه راه است که به همین دلیل آن را زبرا یا گورخر می‌نامند و مثل یك اسیر توی یك شیشه دهانه تنگ کوچك از بندینکی آویزانش کرده‌اند و در خیابان و مترو و اتوبوس هی داد می‌زنند ماهی، ماهی. چند دانه برنج که کنار هم چیده شوند، کمی رنگ قرمزملایم که رویشان پاشیده شود و دو تا چشم سیاه متعجب که وصل شود به این تنِ رنگی می‌شود زبرای اسیر این روزها که فقط خدا می‌داند چه در سرشان می‌گذرد در این خانه‌های تنگ و خفه.

یك مهندس شیلات می‌گفت فرض کن تو را انداخته‌اند داخل یك اتاق کوچك و در را بسته‌اند و تو در گردشی بی‌پایان هی دور خودت می‌چرخی یا انگار کرده‌اندت درون یك تنگ شیشه‌ای و دور شهر هی تو را می‌گردانند و می‌چرخانند و تو هم هی تهوع می‌گیری و سرت به دوران می‌افتد. زبرای اسیر با آن چشم‌های مشکی بی‌حالت و پربهت این روزها ولی با همین وضع و حال مشتری دارد، حسابی هم و البته تقریبا ارزانند، از ۱۵هزار تا ۲۵ هزار، بسته به این که تُنگش شیشه‌ای قدِ سه بند انگشت باشد یا لامپ صدی باشد که دل و روده‌اش را بیرون کشیده‌اند و فقط شده است یك حباب. هیهات که بقالی‌ها و سوپری‌ها و شهرکتاب‌ها و فروشگاه‌های آنلاین هم جانمانده‌اند و چند هفته‌ای بیشتر به عید نمانده، ماهی‌های زبرا را دارند رقیب ماهی قرمزها می‌کنند، خیلی نرم و زیر پوستی اما این جایگزینی انگار مدت‌هاست شروع شده و به قول کارشناس مسؤول ماهی‌های زینتی سازمان شیلات «زبرا دانیو ردها» که به وفور در کشور تکثیر می‌شوند از مدتی قبل مثل رقیب ماهی‌قرمزها به سفره‌های هفت سین راه پیدا کرده‌اند.

امسال اما این موج قوی‌تر و همه گیرتر خواهد بود از بس زبراهای کوچك مینیاتوری توی دست و بال همه هستند، مثل بازیچه در دست بچه‌ها، روی میز کار کارمندها برای سرگرمی و مثل یك آکواریوم بندانگشتی درون خانه‌ها برای قشنگی.

زبرا کیست و چه می‌خواهد؟

زبراها با ما غریبه‌اند، اصالت‌شان برمی‌گردد به منطقه هیمالیا، به هند و میانمار و بعضی‌ها می‌گویند به تایلند و مالزی. خلاصه به ایران که رسیده‌اند غریب غریبند، ولی ماهی‌اند دیگر، یك جور اسیر. زبراها ماهی آب شیرین‌اند، جانورانی صلح جو که همه چیز می‌خورند و چون جثه‌شان ریز و اندام‌شان نازك است مصرف غذا و اکسیژن‌شان پایین است. زبراها از بس مقاومند به جان سختی مشهورند و چون آسان تکثیر می‌شوند ماهی‌های مناسب آزمایشگاه هستند، مخصوصا برای مطالعات ژنتیك. ولی چون ریزند و مینیاتوری پا از آزمایشگاه‌ها بیرون گذاشته‌اند که بشوند ماهی زینتی و بروند توی شیشه‌های تنگی که مثل قبر می‌مانند و می‌چرخند توی دست مردمی که این روزها چشم‌شان برق می‌زند موقع خرید.

یك کارشناس حیوانات می‌گوید تا دلتان بخواهد در احمدآباد مستوفی سالن‌های پرورش ماهی هست که زبراها یکی از آنها هستند و یکی از پرورش دهندگان زبرا که اتفاقا در احمدآباد نیست به ما گفت که زبراهایش را در خیابان خیام تهران پرورش می‌دهد و ما را یاد پرورش‌دهندگان زیرزمینی ماهی انداخت که تا به حال کسی حریفشان نشده است. او گفت این‌که زبراها را انداخته‌اند توی شیشه‌های کوچك دهانه تنگ نیز ابتکار خودش است.

قرنطینه اخلاق

وقتی یك مهندس شیلات به ما گفت که یك ماهی به قد و قواره زبرا دست‌کم باید در پنج لیتر آب زندگی کند و محمدحسن الهی، کارشناس مسؤول ماهیان زینتی سازمان شیلات توضیح داد که نیاز آبی زبراها حداقل یك لیتر است، ثابت شد که این دنیای شیشه‌ای که برخی‌ها مثل تولیدکننده خیابان خیام برای این ماهی‌ها می‌سازند چقدر عذاب‌آور است. الهی گفت وقتی ماهی را درون حباب لامپ یا شیشه عطر و ادکلن یا شیشه‌های کوچك مثل اینها می‌گذارند این ظلم به حیوان است و وقتی سرپوش آن محفظه‌ها را می‌گذارند این ظلم مضاعف می‌شود و تبدیل می‌گردد به وضعیت بحرانی که جان ماهی را به خطر می‌اندازد. عمر طبیعی زبراها در طبیعت، در سرزمین مادری‌شان و در شرایط ایده‌آل پنج شش سال است، ولی الهی می‌گوید هر چه شرایط سخت‌تر شود این عمر کوتاه‌تر می‌شود و گاهی به نصف می‌رسد و شرایط که از بحران می‌گذرد چند روز بعد از خرید می‌میرند. خانه زبراها نباید تنگ باشد، دهانه محفظه‌شان نیز باید گشاد باشد تا تبادل گازی به‌درستی انجام شود وگرنه گاز آمونیاك که از مواد پروتئینی در چرخه نیتروژن تولید می‌شود ماهی را خواهد کشت. گرمای محیط هم همین نتیجه را دارد و هرچه دمای محیط بالاتر برود آب گرم‌تر می‌شود و اکسیژن محلول در آب پایین می‌آید و اکسیژن به صورت گاز در دسترس ماهی خارج می‌شود.

با این حال نه نظارتی هست و نه حساسیتی. حتی به گفته محمدحسین بازگیر، رئیس اداره محیط‌زیست شهر تهران، قانونی هم به نفع ماهی‌های زینتی وجود ندارد.

این ماهی‌ها تزئینی اند و آکواریومی، در معرض خطر انقراض هم نیستند. برای همین نه تحت حفاظتند و نه حمایت و همه اینها به قول بازگیر کافی است تا آزادانه و به هر شکلی خرید و فروش شوند. او اما می‌گوید چپاندن ماهی در یك محفظه کوچك، اخلاقی و انسانی نیست و معنی‌ای جزحیوان آزاری ندارد ولی باید روی فرهنگ مردم کار شود تا اگر اصرار به نگهداشتن حیوان در خانه از هر نوعش دارند شرایط استاندارد زندگی‌اش را فراهم کنند.

بازگیر که تشکیلات متبوعش یك پای فرهنگسازی است اما می‌گوید محیط‌زیست به تنهایی قادر به تغییر فرهنگ نیست و همه دستگاه‌های فرهنگساز باید پای کار بیایند. فارغ از همه این دغدغه‌ها و کاستی‌ها و پای کارآمدن دسته جمعی به نفع محیط زیست که معلوم نیست کی بی چون و چرا محقق شود، تکثیرکننده عمده ماهی زبرا ایستاده که خوشحال از رونق بازارش می‌گوید این ماهی طلاست و هرچه عید نزدیك‌تر شود وضعیت بهتر می‌شود.

حیوان، کالا نیست!

زندگی+

امیر سبزی، فعال حقوق حیوانات: ماهی‌ها یکی از بهترین نمونه‌های حیوانی هستند که به دست انسان‌ها زندگی سختی را تجربه می‌کنند.

شناخته‌شده‌ترین وضعیتش مربوط می‌شود به ماهی‌های قرمز که طرفداران خرید آنها در شب‌های عید کلی برایش پشتوانه‌های تاریخی و فرهنگی مطرح می‌کنند و بعد از مدت کوتاهی نگهداری، شاهد مرگ آنها می‌شوند؛ البته مدتی است که شهرداری‌ها مکان‌هایی برای رهاسازی ماهی قرمزها اختصاص داده‌اند ولی فعالان حقوق حیوانات درك نمی‌کنند که چرخه معیوب تولید انبوه این حیوان و بعد فروش آنها به قصد تفریح یا بجاآوردن یك سنت مبهم و سپس تلاش برای ساماندهی آنها چه مفهومی دارد.

این اتفاق البته فقط برای ماهی قرمزها رخ نمی‌دهد بلکه حیواناتی همچون لاك پشت‌ها، سنجاب‌ها، مارها و حتی حیوان کمیابی همچون سمندر لرستانی نیز در معرض انواع حیوان آزاری قرار دارند و این مشکل در آستانه نوروز شدت می‌گیرد. ایراد کار در این است که ما موجودات زنده را به چشم کالا می‌بینیم و چون نگاه‌مان مادی است رفتارمان با آنها نیز مثل یك کالای مصرفی است که پس از مدتی چاره‌ای جز دور انداختنشان وجود ندارد.

بیشتر جانورانی که از زیستگاهشان جدا می‌شوند و به خانه‌ها کوچ می‌کنند به سبب نگهداری‌های غیرعلمی به دلایلی از جمله کمبود اکسیژن یا سوءتغذیه در فرآیندی پر درد و رنج جان می‌دهند. برای همین عده‌ای گمان می‌کنند حیوان خریداری شده را اگر پس از مدتی در طبیعت رها کنند جبران مافات کرده‌اند درحالی که حیوانات وقتی در زیستگاه‌های نامناسب و غیربومی قرار می‌گیرند سرنوشتی به‌جز فنا ندارند. در این میان حیوانات غیربومی در بیشتر موارد به عنوان رقیب حیوانات بومی ظاهر می‌شوند و مشکلاتی را برای محیط زیست منطقه به وجود می‌آورند.

این اتفاق با ورود لاك پشت‌های گوش قرمز به کشورمان رخ داد و با ورود سنجاب‌های زاگرس به استان‌های البرز و تهران تکرار شد، چالشی که فقط برآمده از نگاه کالایی ما انسان‌ها به جانوران و نادیده گرفتن حقوق آنهاست.

لقاح مصنوعی روی پلنگ ایرانی

پنجشنبه گذشته، وقتی همه در گیرودار رسیدن به یك تعطیلی چند روزه روی تقویم بودند، عمل تلقیح مصنوعی روی پلنگ ایرانی (کیجا) برای اولین بار در کشور ما و در غرب آسیا توسط متخصصان ایرانی انجام شد؛ یك عمل جراحی حساس که نگاه تعداد زیادی از دوستداران محیط‌زیست و حیات وحش کشورمان را به باغ وحش ارم جلب کرد؛ چراکه با انجام این عمل و در صورت موفقیت آمیز بودن آن، از انقراض پلنگ ایرانی پیشگیری می‌شود.

اطلاعات بیشتر درباره این عمل جراحی را از قول دکتر ایمان معماریان، دامپزشك باغ وحش تهران می‌نویسیم.

معماریان به ایسنا گفته است: دو پلنگ ایرانی در باغ‌وحش تهران وجود دارد که یکی از آنها پلنگ نری است که سال گذشته از باغ‌وحش پرتغال برای اجرای برنامه EEP -برنامه‌ای تحت نظر اتحادیه باغ‌وحش‌های اروپا برای تکثیر گونه‌های در معرض انقراض- به باغ‌وحش تهران فرستاده شد. معماریان ضمن اشاره به امکان‌سنجی انجام لقاح مصنوعی برای پلنگ ایرانی در باغ‌وحش تهران از ایجاد بانك اسپرم پلنگ ایرانی در باغ وحش تهران هم خبرداده وگفته: تنها یك پلنگ ماده ایرانی در باغ‌وحش تهران وجود دارد که متأسفانه حدود شش سال گذشته در تله شکارچی‌ها یك دست خود را از دست داده است. با این حال، این پلنگ ماده از نظر ژنتیکی بسیار با ارزش است و به همین دلیل

تصمیم گرفتیم عمل لقاح مصنوعی را با کمك متخصصان آلمانی روی این پلنگ ماده انجام دهیم.

دامپزشك باغ وحش ارم گفته: ما در مرحله اول امکان سنجی انجام لقاح مصنوعی برای پلنگ ایرانی، پلنگ نر را بیهوش کردیم و از آن اسپرم گرفتیم که خوشبختانه کیفیت اسپرم این پلنگ مناسب بود. در مرحله دوم هم پلنگ ماده را بیهوش کردیم تا به وسیله سونوگرافی تخمدان‌های آن را چك کنیم و ببینیم آیا آماده پذیرش اسپرم است یا خیر. البته اعضای تیم جراحی، پس از بیهوشی و بررسی پلنگ ماده متوجه شده‌اند این پلنگ در حال حاضر برای پذیرش لقاح مصنوعی آماده نیست و باید حدود ده تا ۲۰ روز دیگر صبر کنند.

معماریان با اشاره به این‌که در حال حاضر اسپرم پلنگ نر فریز شده و در نیتروژن مایع نگهداری می‌شود، گفته است: در گذشته نیز از یك پلنگ ایرانی اسپرم گرفته شده و از آن نگهداری می‌شود. در واقع می‌توان گفت در حال حاضر یك بانك اسپرم پلنگ ایرانی در باغ‌وحش تهران داریم.

حق با شماست

info@jamejamonline.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲

#شیب_تورم

غفاری از ساری:

دولت اعلام کرده که قیمت‌ها با شیب ملایم بالا می‌رود! آیا این گرانی‌ها با تورمی تك رقمی و با شیب ملایم است؟

#وام_ازدواج

خالقی از تهران:

با این گرانی‌ها و سه برابر شدن قیمت لوازم خانگی، افزایش وام ازدواج به ۲۵ میلیون تومان تا چه حد می‌تواند مشکلات زوج‌های جوان را برطرف کند؟

#بافت_فرسوده

امینی از کرج:

منازل منطقه محمودآباد گوهردشت استان البرز بافت بسیار فرسوده‌ای دارد و بیشتر ساختمان‌های این منطقه به علت قدیمی بودن با خطرات زیادی مواجه است. چرا شهرداری اقدامی بابت نوسازی این محله صورت نمی‌دهد؟

#اعتیاد_جولان

زاهدی از کرج:

در بسیاری از مناطق کرج مانند محمدشهر، ماهدشت و مشکین‌شهر موادفروشان و معتادان به‌راحتی اقدام به خرید و فروش مواد مخدر می‌کنند و شهروندان را به رعب و وحشت می‌اندازند.

#حمایت_مصرف‌کننده

کاظمی از تهران:

خودروسازان به‌راحتی قیمت خودروهای خود را حدود ۷۰درصد افزایش دادند و بیشتر مسؤولان و دولت هم از این اقدام حمایت کردند، این درحالی است که هیچ سازمانی از مردم و مصرف‌کننده حمایت نکرد. چرا؟

#روغن_موتور

محمدی از تهران:

عرضه و فروش روغن موتورهای نامرغوب که در آلودگی هوا تاثیر به‌سزایی دارد، بیش از پیش افزایش داشته است.

#یارانه_ناچیز

شفیع‌خانی از تهران:

پرداخت یارانه با این روال و مبلغ، هیچ‌کمکی به مردم نمی‌کند و حتی قبوض مصرفی مردم را نیز به سختی پوشش می‌دهد. چرا این مبلغ یارانه با گذشت چند سال هیچ افزایشی نداشته است؟

#فوتبال_هزینه

گروسی از کرمانشاه:

دولت محترم به‌جای هزینه‌های هنگفت در فوتبال که هیچ نتیجه و ثمری ندارد، بهتر است این پول‌ها را برای مدارسی که بخاری ندارد و گاهی شاهد اتفاقات ناگواری برای دانش‌آموزان هستیم، هزینه کند. هم مردم خوشحال‌تر می‌شوند هم آینده بهتری پیش پای این دانش‌آموزان قرار می‌گیرد.